

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Δημιουργία Τράπεζας Λογοτεχνικών Κειμένων»

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΕΝΤΟΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Δημιουργία Τράπεζας Λογοτεχνικών Κειμένων

Δημιουργός

Σταυρούλα Τεντόμα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013.

Διδακτική/θεματική ενότητα

–

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

4 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές και οι καθηγητές να είναι εξοικειωμένοι με:

- ο τη χρήση περιβάλλοντος Web 2.0, Wiki. Καθιστούμε σαφές από την αρχή της χρονιάς στα παιδιά ότι οι εργασίες αναρτώνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki.

- ο την εργασία σε ομάδες. Συμφωνούμε από την αρχή της χρονιάς, μαθητές και εκπαιδευτικός, ότι ο καταμερισμός αρμοδιοτήτων γίνεται από τα μέλη κάθε ομάδας. Θα πρέπει οι αρμοδιότητες των μελών σε κάθε δραστηριότητα να σημειώνονται στη σελίδα της ομάδας στο Wiki.
- ο πρόγραμμα παρουσίασης ή επεξεργασίας βίντεο
- ο τον τρόπο παραπομπής σε μία ηλεκτρονική διεύθυνση χρησιμοποιώντας υπερδεσμό.

Προϋποθέσεις υλοποίησης μόνο για τον μαθητή:

- ο Να διαθέτει πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τη σχολική μονάδα:

- ο Σύνδεση με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας όπου θα εφαρμοστεί το σενάριο, αν δεν είναι διαθέσιμο το εργαστήριο της Πληροφορικής.
- ο Ύπαρξη φορητού Η/Υ, βιντεοπροβολέα και ηχείων.
- ο Θετική στάση του διευθυντή, του συλλόγου των εκπαιδευτικών και των γονέων και κηδεμόνων απέναντι στη χρήση του Web 2.0.
- ο Θετική στάση των φιλολόγων του σχολείου προς την αξιοποίηση αγαπημένων κειμένων των μαθητών/τριών για το μάθημα της Λογοτεχνίας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο, το οποίο προτείνεται για την αρχή της σχολικής χρονιάς, επιδιώκει να θέσει τις βάσεις δημιουργίας μίας Τράπεζας Λογοτεχνικών Κειμένων με αγαπημένα κείμενα των μαθητών/τριών, προκειμένου να αξιοποιηθούν στη

διδασκαλία του μαθήματος. Τα παιδιά μαθαίνουν (μέσα από βιωματικές δραστηριότητες) να κατατάσσουν τα κείμενά τους σε κατηγορίες με κριτήριο τα λογοτεχνικά είδη και να αναζητούν πληροφορίες για την ταυτότητα των κειμένων τους στο διαδίκτυο. Για να μην γίνει η δράση με την κατάταξη κειμένων κουραστική για τους αδύνατους μαθητές, τα φύλλα εργασίας έχουν παιγνιώδη χαρακτηριστικά. Τέλος, για να προβληθούν περισσότερα κείμενα, τα οποία θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως προτάσεις ανάγνωσης, προβλέπεται μία δραστηριότητα εστίασης στα κείμενα που προτιμούν τα περισσότερα παιδιά και μία δραστηριότητα δημιουργικής παρουσίασης ορισμένων κειμένων που δεν βρίσκονται στην πρώτη σειρά προτίμησης των μαθητών/τριών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Αν μας ενδιαφέρει η καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας, θα πρέπει να δώσουμε την ευκαιρία στα παιδιά να εμπλακούν στην επιλογή βιβλίων. Αν μας ενδιαφέρει να διαμορφώσουμε μαθητές ενεργητικούς θα πρέπει να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις, για να ακούγεται η φωνή τους. Να δημιουργήσουμε ένα πεδίο συνάντησης μαθητών και εκπαιδευτικών, συνεργασίας, ανταλλαγής απόψεων και υλικού. Δεν προτείνουμε με το παρόν σενάριο κείμενα για επεξεργασία αλλά τη δημιουργία μίας Τράπεζας Λογοτεχνικών Κειμένων με κεφάλαιο αγαπημένα κείμενα των παιδιών.

Επιδιώκουμε η αρχική αναγνωστική μαγιά να πολλαπλασιαστεί καθώς η δράση δεν τελειώνει με το πέρας των τεσσάρων ωρών αλλά θέτει τα θεμέλια μίας καλής πρακτικής, του εμπλουτισμού του ταμείου με κείμενα-προτάσεις των παιδιών καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Κανένας μαθητής δεν αποκλείεται από τη συμμετοχή, εφόσον είναι αποδεκτή η συνεισφορά ακόμη και κειμένων που κινούνται στις παρυφές της λογοτεχνίας. Καθώς το σενάριο είναι εισαγωγικό, σκοπεύει να μάθει στα παιδιά έναν τρόπο δουλειάς, κατάταξης και αξιοποίησης των κειμένων,

βαδίζοντας στην καθημερινότητά τους. Σκοπός μας είναι μέσα από ένα φιλικό κλίμα αποδοχής και συνεργασίας να προωθήσουμε τη μάθηση και να δώσουμε στα παιδιά κίνητρα να αγαπήσουν την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων ([Οδηγός Λογοτεχνίας για Δημοτικό και Γυμνάσιο](#), Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- ο να μάθουν ότι η ομαδική δραστηριότητα αξιοποιεί την υπάρχουσα γνώση και εμπειρία του κάθε μέλους της ομάδας (Γουρνάς 2012).
- ο να μάθουν ότι το ομαδικό έργο γίνεται πλουσιότερο, όταν ενσωματώνονται σε αυτό όλες οι ατομικές συμβολές (Πολέμη- Τοδούλου 2012).
- ο να αναπτύξουν διάθεση φιλιαναγνωσίας.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- ο να μάθουν τα βασικά λογοτεχνικά είδη (μυθιστόρημα, νουβέλα, διήγημα, ποίημα)
- ο να μάθουν ότι ένα κείμενο συνοδεύεται από ορισμένα εξωκειμενικά στοιχεία (τίτλο, όνομα δημιουργού, έτος κυκλοφορίας, εκδοτικό οίκο), τα οποία αποτελούν στοιχεία της ταυτότητάς του.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν:

- ο να αναζητούν και να εντοπίζουν εξωκειμενικά στοιχεία σε βάσεις δεδομένων
- ο να διακρίνουν τα λογοτεχνικά κείμενα με βάση το είδος τους
- ο να αξιοποιούν την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki ως τόπο ασύγχρονης επικοινωνίας, συνεργασίας και συγκέντρωσης μαθησιακού υλικού
- ο να συνεργάζονται

- ο να αξιοποιούν την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki ως τόπο ασύγχρονης επικοινωνίας, συνεργασίας και συγκέντρωσης μαθησιακού υλικού
- ο να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα αξιοποιώντας στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει μετά από αναζήτηση πληροφοριών.

Διδακτικές πρακτικές

Εφαρμόζεται μετωπική διδασκαλία κατά την 1^η διδακτική ώρα, για να δοθούν στα παιδιά οδηγίες για την επεξεργασία των δραστηριοτήτων και ομαδοσυνεργατική διδασκαλία στις επόμενες ώρες. Ενισχύεται η ταυτότητα του ενεργητικού μαθητή, ο οποίος συμμετέχει στη μαθησιακή διαδικασία μέσα από βιωματικές και συνεργατικές δραστηριότητες. Ο εκπαιδευτικός ενισχύει την αυτενέργεια των μαθητών και δημιουργεί τόπο για να ακουστεί η φωνή τους, ευνοώντας με αυτήν την πρακτική την ανάπτυξη του ερευνητικού πνεύματος και της φιλιαναγνωσίας (βλ. [Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών](#), 24). Συμβουλεύει και συντονίζει διακριτικά τη διδασκαλία.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Στα πρώτα μαθήματα την περασμένη σχολική χρονιά, και συγκεκριμένα στα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Γ' τάξη, ζήτησα από τα παιδιά να φέρουν δικά τους κείμενα. Η ζωνρή ανταπόκρισή τους με οδήγησε στη σκέψη να προτείνω τη δημιουργία Τράπεζας μαθησιακών πόρων με αγαπημένα λογοτεχνικά κείμενα των παιδιών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της λογοτεχνίας προτείνει την αξιοποίηση μιας ποικιλίας κειμένων, ανάμεσα στα οποία συμπεριλαμβάνονται και ορισμένα είδη κειμένων που βρίσκονται στις παρυφές της λογοτεχνίας, καθώς και αγαπημένα κείμενα των μαθητών (βλ. [Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών](#), 24, 91).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι Τ.Π.Ε. αξιοποιούνται ως μέσα αναζήτησης πληροφοριών και ως μέσα δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων. Ο κοινωνικός ιστός Web 2.0, ειδικά η ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki, αξιοποιείται ως χώρος συνάντησης, επικοινωνίας, συνεργασίας και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των συμμαθητών και ανάμεσα στους μαθητές και τον εκπαιδευτικό. Επιπλέον, χρησιμοποιείται ως τόπος συγκέντρωσης μαθησιακών πόρων και αναζήτησης υλικού.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα

—

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

Βικιπαίδεια

ΠΟ.Θ.Ε.Γ. (Πολιτιστικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας)

Βιβλιονέτ

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η ώρα

Βρισκόμαστε στην αίθουσα διδασκαλίας (ή στο εργαστήριο της Πληροφορικής, εφόσον είναι διαθέσιμο) μία από τις πρώτες ώρες της σχολικής χρονιάς έχοντας βιντεοπροβολέα, φορητό Η/Υ και οθόνη ή διαδραστικό σύστημα, για να παρακολουθούμε την ηλεκτρονική πλατφόρμα. Έχει προηγηθεί η διαμόρφωση ομάδων με κριτήριο τις αρμονικές σχέσεις ανάμεσα στα μέλη τους, καθώς και η συμφωνία με τα παιδιά ότι χρησιμοποιούμε την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki για επικοινωνία, συνεργασία και ανάρτηση εργασιών.

Θυμίζουμε στα παιδιά ότι για το μάθημα της Λογοτεχνίας αξιοποιούμε μια ποικιλία κειμένων που δεν βρίσκονται μόνο στο σχολικό ανθολόγιο. Θα θέλαμε να υπήρχε στην τάξη ένα αποθετήριο κειμένων στο οποίο να είναι εύκολη η πρόσβαση

σε όλους. Ρωτάμε τη γνώμη τους αναμένοντας να απαντήσουν λίγοι μαθητές. Αρχίζουμε να αποκαλύπτουμε το σχέδιό μας. Τους λέμε ότι είναι ενδιαφέρον να ξεκινήσουμε μία δράση συγκέντρωσης κειμένων από δικές τους επιλογές. Γράφουμε στον πίνακα τον τίτλο της δράσης «Δημιουργία Τράπεζας Λογοτεχνικών Κειμένων». Ακούμε γνώμες και τις γράφουμε στον πίνακα. Περιμένουμε να μιλήσουν περισσότεροι τώρα και να σχολιάσουν τη λέξη «Τράπεζα».

Εξηγούμε ότι χρησιμοποιούμε τη λέξη μεταφορικά, για να παίξουμε, επειδή ακούγονται αυτή την περίοδο συχνά λέξεις που σχετίζονται με τράπεζες και ταμεία λόγω οικονομικής κρίσης¹. Ωστόσο, εμείς σκοπεύουμε σοβαρά να δημιουργήσουμε μία Τράπεζα στην οποία τα παιδιά θα καταθέτουν αγαπημένα τους λογοτεχνικά κείμενα, για να τα χρησιμοποιήσουμε είτε ως αυτόνομο αντικείμενο διερεύνησης είτε ως συμπληρωματικό/εισαγωγικό υλικό κάποιας θεματικής ενότητας για το μάθημα της Λογοτεχνίας. Ενημερώνουμε τα παιδιά ότι μπορούν επίσης να καταθέσουν στην τράπεζά μας κείμενα που θεωρούν αξιόλογα, τα οποία μπορεί να βρίσκονται στις παρυφές της Λογοτεχνίας και να εμπίπτουν στην ευρύτερη έννοια του κειμένου, όπως αγαπημένα τραγούδια, ταινίες και κόμικς. Κείμενα τα οποία θα ήθελαν να μοιραστούν με τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές τους και τον/την εκπαιδευτικό.

Δίνουμε περισσότερες πληροφορίες για τον σκοπό της δράσης. Εξηγούμε ότι θα πρέπει να λειτουργήσουν οι ήδη διαμορφωμένες ομάδες. Κάθε μέλος της ομάδας θα πρέπει να φέρει τα κείμενα που έχει επιλέξει και τα μέλη να κατατάξουν τα κείμενα της ομάδας σε κατηγορίες (με βάση το είδος τους) στο Wiki, σε σχετική σελίδα. Στη συνέχεια, θα πρέπει να συμπληρώσουν ορισμένους καταλόγους με στοιχεία της ταυτότητας των κειμένων. Αν υπάρχουν τα κείμενα σε ψηφιακή μορφή, χρειάζεται να παραπέμπουν σε αυτήν χρησιμοποιώντας υπερσύνδεση.

Γράφουμε στον πίνακα (έχουμε σημειώσει και στο Wiki στην κεντρική σελίδα) τι επιδιώκουμε να μάθουμε από αυτή την εισαγωγική δράση. Επιδιώκουμε, λοιπόν, να

¹ Αν έχουν να προτείνουν άλλο τίτλο για τη δράση που να ανταποκρίνεται σε αυτήν και να αρέσει περισσότερο στην ολομέλεια, τον δεχόμαστε.

μάθουμε τα είδη των λογοτεχνικών κειμένων, να ασκηθούμε στην οργάνωση του υλικού μας, στη συνεργασία και στη συνεισφορά για να πετύχουμε έναν στόχο, καθώς και στη συγκέντρωση λογοτεχνικών κειμένων που αποτελούν επιλογές των μαθητών/τριών, για να τα αξιοποιήσουμε στη διδασκαλία του μαθήματος της λογοτεχνίας ή και άλλων μαθημάτων, αν προσφέρονται για αυτά.

Χρησιμοποιούμε την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki ως χώρο συνάντησης και εκτός σχολείου, συνεργασίας, ανταλλαγής απόψεων, συνεισφοράς, συγκέντρωσης και αναζήτησης υλικού. Αξιοποιούμε το πεδίο project στο περιβάλλον [Wikispaces](#), ώστε κάθε ομάδα να έχει την προσωπική της σελίδα. Εκεί μπορεί να επεξεργάζεται τα στοιχεία της ιδιωτικά, εφόσον η πρόσβαση των άλλων ομάδων επιτρέπεται μόνο με άδεια. Διευκρινίζουμε στα παιδιά ότι, όποτε χρειαστούν τη βοήθειά μας, μπορούν να τη ζητούν είτε στο σχολείο είτε διατυπώνοντας ερωτήσεις εκτός σχολείου στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, μια και αυτός ο χώρος λειτουργεί ως τόπος συνάντησης και εκτός διδακτικών ωρών.

Δίνουμε στο κάθε παιδί ένα φωτοτυπημένο φύλλο με τις αρχικές ενέργειες (αναρτάται και στο Wiki στην κεντρική σελίδα), δηλαδή με τα [πρώτα βήματα](#) που πρέπει να κάνει ο καθένας: να σκεφτεί ποια είναι τα αγαπημένα του κείμενα τα οποία θα ήθελε να παρουσιάσει στην τάξη, για να συνεισφέρει στη δημιουργία της Τράπεζας μαθησιακών πόρων. Το κάθε παιδί αναρτά τις προτιμήσεις του στη σελίδα της ομάδας του γράφοντας το όνομά του.

Για να υπάρχει ένα κλίμα ευχάριστο που να μην παραπέμπει σε εργασίες ονομάζουμε τα φύλλα εργασίας των ομάδων «Σειρά οδηγιών», επειδή η λέξη *σειρά* παραπέμπει σε σειρές λογοτεχνικών βιβλίων για παιδιά και νέους (για όσα παιδιά έχουν αρκετή αναγνωστική εμπειρία). Όλα τα φύλλα εργασίας-σειρές οδηγιών αναρτώνται στην κεντρική σελίδα του Wiki.

Δίνουμε συγχρόνως το 1^ο φύλλο εργασίας στις ομάδες, τη [Σειρά οδηγιών Α](#), στην οποία ζητάμε από τα παιδιά να κατατάξουν τα κείμενα που έχουν συγκεντρώσει στη σελίδα της κάθε ομάδας με βάση το είδος τους και να τα μεταφέρουν σε σελίδα

στο Wiki την οποία έχουμε ονομάσει «Κατηγορίες». Στη σελίδα αυτή θα γράψουν τα είδη και κάτω από κάθε είδος τα σχετικά κείμενα. Αν έχει προλάβει άλλη ομάδα να γράψει τα είδη, σημειώνουν τα κείμενά τους κάτω από το κατάλληλο είδος. Αν τα κείμενά τους είναι ψηφιακά, πρέπει να παραπέμψουν με υπερδεσμό στη σχετική ιστοσελίδα.

Για να εντοπίσουν τα λογοτεχνικά είδη, προτείνουμε να αξιοποιήσουν το λήμμα [Λογοτεχνία](#) στη Βικιπαίδεια ή τη σελίδα [Θησαυρός Λογοτεχνικών Όρων](#) στον ιστότοπο [Πολιτιστικός Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας](#), όπου μπορούν να βρουν λογοτεχνικά είδη με τον ορισμό τους. Δεν θα ζητήσουμε από τα παιδιά της Γ΄ Γυμνασίου εξειδικευμένες γνώσεις. Ζητούμενο είναι να έρθουν σε επαφή με τα λογοτεχνικά είδη, να μάθουν τι είδους κείμενα αγαπούν οι ίδιοι και οι συμμαθητές τους και μέσα από τη δραστηριότητα να αναπτυχθεί ενδιαφέρον προς την ανάγνωση.

2^η ώρα

Επιδιώκουμε ανάμεσα στην 1^η και τη 2^η ώρα να παρεμβάλλεται Σαββατοκύριακο για να μπορέσουν τα παιδιά να συγκεντρώσουν υλικό και να το κατατάξουν σε κατηγορίες. Η ομάδα λειτουργεί και ασύγχρονα. Δεν είναι απαραίτητη η συγκέντρωση πολλών κειμένων για να αρχίσει η παρουσίαση και ο σχολιασμός της δραστηριότητας. Ξεκινάμε, επομένως, με όσα κείμενα έχουν κατατεθεί, αναμένοντας μετά τις πρώτες προσπάθειες να αυξηθούν οι συνδρομές και από τους λιγότερο τολμηρούς μαθητές. Στην αίθουσα διδασκαλίας, με χρήση φορητού Η/Υ, βιντεοπροβολέα, οθόνης και ηχείων (γιατί πιθανώς να έχουμε και προφορικά κείμενα ή τραγούδια) παρακολουθούμε τις πρώτες καταγραφές και ελέγχει η ολομέλεια την τήρηση των οδηγιών και την ορθότητα των κατατάξεων². Στην παρουσίαση τα μέλη της κάθε ομάδας θα πρέπει να πουν με δύο λόγια γιατί τους αρέσουν τα κείμενα που καταθέτουν και γιατί αποφάσισαν να τα μοιραστούν με την υπόλοιπη τάξη και τον/την εκπαιδευτικό. Ενθαρρύνουμε κάθε παρουσίαση, σημειώνουμε όμως την

² Εναλλακτικά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε διαδραστικό σύστημα ή να αξιοποιήσουμε το εργαστήριο της Πληροφορικής, αν είναι διαθέσιμο.

έλλειψη συμμετοχής, αν υπάρξει. Αν εντοπίσουμε σφάλματα στις κατατάξεις, θα πρέπει διακριτικά να τα διορθώσουμε.

Μετά την πρώτη παρουσίαση και αξιολόγηση πληροφορούμε τα παιδιά ότι τα κείμενα, εκτός από το όνομα του συγγραφέα και τον τίτλο, συνοδεύονται και από άλλες πληροφορίες, π.χ. από τη χρονολογία έκδοσης και τον εκδοτικό οίκο. Είναι ενδιαφέρον να έχουμε περισσότερα στοιχεία για το προφίλ των κειμένων μας. Για αυτόν τον σκοπό δίνουμε το 2ο φύλλο εργασίας (που έχουμε διαμορφώσει με παιγνιώδη διάθεση για δημιουργία ευχάριστου κλίματος), δηλαδή τη Σειρά Οδηγιών Β.

Ενημερώνουμε ότι όσοι έχουν προτείνει βιβλίο λογοτεχνικό στην Τράπεζα και το έχουν στο σπίτι τους μπορούν να συμπληρώσουν στον κατάλογο τον εκδοτικό οίκο και τη χρονολογία έκδοσης. Επίσης, γράφουμε στο φύλλο εργασίας τους ιστότοπους τους οποίους μπορούν να συμβουλευτούν για να αναζητήσουν στοιχεία της ταυτότητας των κειμένων τους. Για τα λογοτεχνικά βιβλία στην ελληνική γλώσσα μπορούν να συμβουλευθούν τη Βιβλιονέτ και να βρουν τα στοιχεία που αναζητούν. Αν πρόκειται για τραγούδι που δεν γνωρίζουν τα στοιχεία του, μπορούν να βρουν τον τίτλο του χρησιμοποιώντας εφαρμογή αναγνώρισης τραγουδιών σε κινητό smart phone ή σε ταμπλέτα. Στη συνέχεια αναζητούν περισσότερα στοιχεία για το τραγούδι στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας τον τίτλο του. Αν πρόκειται για ταινία προτείνουμε να συμβουλευτούν τη Βικιπαίδεια στην κατηγορία «Ταινίες» και ειδικότερα την υποκατηγορία «Ελληνικές ταινίες».

Προκρίνουμε τον σταδιακό εμπλουτισμό των κειμένων με εξωκειμενικά στοιχεία, διότι είναι πιθανό μαθητές μέτριων επιδόσεων να κουραστούν από την κατάταξη και να εγκαταλείψουν την προσπάθεια. Καθώς τα κείμενα αναρτώνται και πληθαίνουν, κάθε παιδί ή κάθε ομάδα μπορεί είτε να τα σχολιάζει επιλέγοντας το συννεφάκι από το μενού στο περιβάλλον Wikispaces είτε να απαντά στα σχόλια των άλλων με τον ίδιο τρόπο, κάνοντας ένα πρώτο βήμα για την ανταλλαγή απόψεων και την καλλιέργεια του αναγνωστικού ενδιαφέροντος.

3^η ώρα

Η ολομέλεια ελέγχει τα αποτελέσματα της Σειράς Οδηγιών Β. Εντοπίζει κενά ή σφάλματα στην ταυτότητα των κειμένων αλλά προτείνει και λύσεις σε περίπτωση που κάποια ομάδα δεν βρήκε τις πληροφορίες που ζητούσε.

Οι ομάδες με το 3^ο φύλλο εργασίας ([Σειρά Οδηγιών Γ](#)) εντοπίζουν τα κείμενα που έχουν προταθεί περισσότερες από μία φορές συγκρίνοντας τη σελίδα κάθε ομάδας με τα κείμενα της σελίδας «Κατηγορίες». Αν βρισκόμαστε στο εργαστήριο της Πληροφορικής, σημειώνουν τα κείμενα με πράσινο χρώμα στο Wiki και κάθε ομάδα μεταφέρει το κείμενο που έχει προταθεί περισσότερες από μία φορές σε άλλη σελίδα, την οποία μπορούμε να ονομάσουμε «Επιλεγμένα». Εκεί γράφουν τα μέλη με δύο λόγια γιατί τους αρέσουν τα κείμενα που έχουν ξεχωρίσει από τα υπόλοιπα και τι ιδιαίτερο εκτίμησαν σε αυτά. Αν βρισκόμαστε στην αίθουσα διδασκαλίας, σημειώνονται τα στοιχεία σε ένα τετράδιο και έπειτα ένα μέλος από κάθε ομάδα τα αναρτά στο Wiki από το σπίτι. Παρουσιάζονται στην ολομέλεια τα επιλεγμένα και οι λόγοι που κατά τη γνώμη των παιδιών τα κάνουν αγαπητά.

Το πρώτο βήμα δημιουργίας Τράπεζας Λογοτεχνικών Κειμένων έγινε. Η δραστηριότητα αυτή δεν σταματά με το τέλος του σεναρίου αλλά συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, αφού επιδιώκουμε να την εμπλουτίσουμε με νέες προσθήκες. Για να παραμείνει ζωντανό το ενδιαφέρον των μαθητών για την κατάθεση κειμένων, θα πρέπει να αξιοποιούμε στα μαθήματά μας ορισμένα κείμενα από αυτά που έχουν προτείνει. Τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν ότι θα έχουν πάντα δικαίωμα πρόσβασης στην Τράπεζα και ότι μπορούν να την αξιοποιούν και αφού τελειώσουν το Γυμνάσιο.

Στην τελευταία δραστηριότητα, η οποία είναι πιο ελεύθερη και για αυτό την ονομάζουμε [ψυχαγωγική](#), κάθε ομάδα επιλέγει να εστιάσει σε ένα κείμενο το οποίο δεν βρίσκεται στη σελίδα «Επιλεγμένα» και να το παρουσιάσει στην ολομέλεια. Μπορεί να το διαφημίσει δημιουργώντας ένα πολυτροπικό κείμενο ή να το προβάλλει

με λογισμικό παρουσίασης ή επεξεργασίας βίντεο παρουσιάζοντας το θέμα, τον δημιουργό και τον τίτλο του κειμένου³. Αν πρόκειται για ταινία μπορούν να προβάλουν το trailer και αν πρόκειται για τραγούδι μπορούν, επίσης, να προβάλουν το επίσημο βίντεο, εφόσον αυτό είναι διαθέσιμο. Όλες οι εργασίες αναρτώνται στην κεντρική σελίδα του Wiki. Για να μην παρουσιάσουν οι ομάδες ίδια κείμενα (μια και μας ενδιαφέρει να προβληθούν όσο το δυνατόν περισσότερα), θα πρέπει να αναρτούν την απόφασή τους στην κεντρική σελίδα του Wiki. Αν συμπίπτουν οι επιλογές τους, θα πρέπει ύστερα από συνεννόηση και συνεργασία να καταλήγουν σε άλλη επιλογή κειμένου.

4^η ώρα

Παρακολουθούμε την παρουσίαση των κειμένων, η οποία έχει ψυχαγωγικό χαρακτήρα αλλά στοχεύει και στην προώθηση αναγνωστικών προτάσεων. Οι παρουσιάσεις αξιολογούνται προφορικά από την ολομέλεια και αναρτώνται όλες στο Wiki, όπου σχολιάζονται με τη χρήση της επιλογής «σχόλιο» από το μενού, καθώς επιδιώκουμε ο σχολιασμός των κειμένων και η ανταλλαγή απόψεων να εξελιχθεί σε μια δημιουργική συνήθεια των μαθητών/τριών.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση της εργασίας γίνεται κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων από την ολομέλεια. Σε αυτό το εισαγωγικό σενάριο μας ενδιαφέρει η συμμετοχή των μαθητών στη δράση και η ανάπτυξη συνεργατικού πνεύματος. Την ατομική και ομαδική συμμετοχή παρακολουθούμε από το ιστορικό της ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Σε περίπτωση που μία ομάδα καθυστερεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της επικοινωνούμε με τα παιδιά είτε στο μάθημα είτε ασύγχρονα στη σελίδα τους. Η επιτυχία της δράσης κρίνεται από την ανταπόκριση των παιδιών στην κατάθεση κειμένων.

³ Παρακινούμε τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν εικόνες οι οποίες μπορεί να σχετίζονται με το θέμα, τον δημιουργό ή ό, τι άλλο θεωρούν ότι θα προκαλούσε το ενδιαφέρον των συμμαθητών τους για το κείμενο.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πρώτα βήματα

Συλλογίζομαι τα αγαπημένα μου κείμενα.

Σημειώνω ποια από αυτά θα ήθελα να τα μοιραστώ με τα άλλα παιδιά και την καθηγήτριά/τον καθηγητή μου στην τάξη.

Αναρτώ τις επιλογές μου στη σελίδα της ομάδας μου και γράφω το όνομά μου.

Σειρά Οδηγιών Α

Έχει δημιουργηθεί στο Wiki μία σελίδα με το όνομα «Κατηγορίες». Στη σελίδα αυτή θα σημειώνουμε τα κείμενά μας.

Για να κατατάξουμε τα κείμενά μας σε είδη, συμβουλευόμαστε έναν οδηγό που περιέχει λογοτεχνικά είδη με τον ορισμό τους. Τον αναζητούμε στους προτεινόμενους ιστότοπους:

- ο Βικιπαίδεια: λήμμα [Λογοτεχνία](#)
- ο ΠΟ.Θ.Ε.Γ.: [Θησαυρός Λογοτεχνικών Όρων](#)

Γράφουμε [στη σελίδα της ομάδας μας](#) δίπλα σε κάθε κείμενο το είδος του.

[Στη σελίδα «Κατηγορίες»](#) γράφουμε επίσης τα είδη των κειμένων μας. Αν έχουν προλάβει άλλες ομάδες να γράψουν τα είδη πριν από μας, δεν πειράζει!

Σημειώνουμε κάτω από τα είδη που μας αφορούν τα κείμενά μας. Και είμαστε έτοιμοι για μια πρώτη παρουσίαση.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Αν τα κείμενά μας είναι ψηφιακά, παραπέμπουμε με υπερδεσμό στη σχετική ιστοσελίδα.

Σειρά Οδηγιών Β

Όταν βλέπουμε το προφίλ κάποιου που μας ενδιαφέρει π.χ. σε ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον θέλουμε να μάθουμε κάποια στοιχεία παραπάνω για την ταυτότητά του. Το όνομά του, το επώνυμό του, την καταγωγή του, τη χρονιά που γεννήθηκε, το ζώδιο του. Μην ξεχνάμε ότι και τα κείμενα έχουν ταυτότητα. Έχουν τίτλο, αλλιώς όνομα· έχουν δημιουργό με άλλα λόγια γονείς· κάποια στιγμή βγήκαν στο φως, άρα έχουν χρονολογία δημιουργίας· βγήκαν έξω στον κόσμο, δηλαδή ξεκίνησαν να κυκλοφορούν από κάποιον τόπο, ας τον πούμε εκδοτικό οίκο. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να ξέρουμε για τα κείμενα που αγαπάμε κάποια **στοιχεία της ταυτότητάς τους**.

Αν τα γνωρίζουμε, τα σημειώνουμε δίπλα στα κείμενά μας, για να τα γνωρίσουν και οι συμμαθητές μας.

Πληροφορίες σοβαρές τώρα:

- Αν πρόκειται για στοιχεία λογοτεχνικού βιβλίου στην ελληνική γλώσσα, συμβουλευόμαστε τη [Βιβλιονέτ](#).
- Αν πρόκειται για τραγούδι που δεν γνωρίζουμε τα στοιχεία του, μπορούμε να βρούμε τον τίτλο του χρησιμοποιώντας εφαρμογή αναγνώρισης τραγουδιών σε κινητό smart phone ή σε ταμπλέτα. Στη συνέχεια, αναζητούμε περισσότερα στοιχεία για το τραγούδι στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας τον τίτλο του.
- Αν πρόκειται για ταινία, μπορούμε να συμβουλευτούμε τη Βικιπαίδεια στην κατηγορία «Ταινίες» (ή ειδικότερα στην υποκατηγορία [«Ελληνικές ταινίες»](#))

Σειρά Οδηγιών Γ

Κάποια κείμενα αρέσουν περισσότερο από κάποια άλλα. Στα βιβλιοπωλεία δηλώνονται ως «ευπώλητα» ή «best sellers». Μπορούμε να εντοπίσουμε και εμείς στις επιλογές μας τα «best», αυτά δηλαδή που έχουν προταθεί περισσότερες από μία φορές. Κάθε ομάδα συγκρίνει τα κείμενα της σελίδας της με τα κείμενα της σελίδας «Κατηγορίες». Σημειώνει με πράσινο χρώμα αυτά που προκαλούν μεγαλύτερο αναγνωστικό ενδιαφέρον και τα μεταφέρει σε άλλη σελίδα με το όνομα «Επιλεγμένα». Αν έχουν προλάβει άλλες ομάδες να γράψουν πριν από μας, (πάλι) δεν πειράζει. Την άλλη φορά να είμαστε πιο γρήγοροι!

Γράφουμε με δύο λόγια, γιατί μας αρέσουν τα κείμενα που έχουν ξεχωρίσει από τα υπόλοιπα και τι ιδιαίτερο εκτιμήσαμε σε αυτά σημειώνοντας το όνομα της ομάδας μας.

Παρουσιάζουμε στην ολομέλεια τα επιλεγμένα κείμενα μαζί με τους λόγους που κατά τη γνώμη μας τα κάνουν αγαπητά.

Ψυχαγωγική δραστηριότητα

Η δράση αυτή, η δημιουργία Τράπεζας Λογοτεχνικών Κειμένων, δεν σταματά με το τέλος του σεναρίου αλλά συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, αφού επιδιώκουμε να την εμπλουτίσουμε με νέες προσθήκες και με νέες δραστηριότητες. Τελειώνουμε αυτή τη φάση με μία ψυχαγωγική δραστηριότητα. Κάθε ομάδα επιλέγει να εστιάσει σε ένα κείμενο το οποίο **δεν βρίσκεται** στη σελίδα «Επιλεγμένα» και να το παρουσιάσει στην ολομέλεια.

Μπορείτε (αφήνοντας τη φαντασία σας ελεύθερη):

να το διαφημίσετε δημιουργώντας ένα πολυτροπικό/πολυμεσικό κείμενο·

να παρουσιάσετε το θέμα, τον δημιουργό και τον τίτλο του κειμένου χρησιμοποιώντας λογισμικό παρουσίασης. Οι εικόνες είναι ευπρόσδεκτες! Μπορεί να σχετίζονται με το θέμα, τον δημιουργό ή ό, τι άλλο θεωρείτε ότι θα προκαλέσει το ενδιαφέρον των συμμαθητών σας για το κείμενο.

Αν πρόκειται για ταινία μπορείτε να προβάλετε το trailer·

αν πρόκειται για τραγούδι μπορείτε, επίσης, να προβάλετε το επίσημο βίντεο, εφόσον είναι διαθέσιμο.

Όλες οι εργασίες αναρτώνται στην κεντρική σελίδα του Wiki.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Για να έχουμε ποικιλία κειμένων στην παρουσίαση, θυμηθείτε: οι ομάδες αναρτούν την επιλογή τους στην κεντρική σελίδα του Wiki.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η δράση που προτείνεται με το εισαγωγικό σενάριο δεν τελειώνει μετά τις τέσσερις προβλεπόμενες ώρες αλλά αναπτύσσεται σε όλη τη σχολική χρονιά και αφήνει πολλά περιθώρια αξιοποίησης προς πολλές κατευθύνσεις. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να λειτουργήσει ως βάση για τη δημιουργία Λέσχης Ανάγνωσης. Άλλωστε, οι προτάσεις ανάγνωσης ολόκληρων λογοτεχνικών βιβλίων γίνονται ενδεχομένως πιο εύκολα αποδεκτές από τους έφηβους μαθητές μας, όταν προέρχονται από συμμαθητές τους.

Παρακάτω σημειώνονται ενδεικτικά κάποιες εναλλακτικές εκδοχές στα πλαίσια των τεσσάρων ωρών:

- ο Στη δραστηριότητα Σειρά Οδηγιών Α, αν οι μαθητές μας είναι εξοικειωμένοι με την αναζήτηση και την περιήγηση σε ιστότοπους, μπορούμε να δώσουμε τη διεύθυνση της αρχικής σελίδας στα παιδιά ή να τους προτρέψουμε να αναζητήσουν μόνοι τους τον ιστότοπο, γιατί μας ενδιαφέρει να ασκούνται μέσα από τις δραστηριότητες στην αναζήτηση ή και την περιήγηση σε προτεινόμενους ιστότοπους.
- ο Αν ο χρόνος το επιτρέπει, σε αυτήν την εισαγωγική δράση θα μπορούσε και ο εκπαιδευτικός να παρουσιάσει στην τάξη τα κείμενα τα οποία προτείνει (είτε βιβλία είτε κείμενα στις παρυφές της λογοτεχνίας), να δικαιολογήσει με λίγα λόγια τις επιλογές του και να αναρτήσει τα κείμενά του με διαφορετικό χρώμα στις κατάλληλες σελίδες του Wiki.
- ο Αν το επίπεδο των μαθητών το επιτρέπει, θα μπορούσαμε να προτείνουμε την κατάταξη των κειμένων με κριτήριο και τις θεματικές ενότητες ή την κατάταξη των κειμένων με κριτήριο την λογοτεχνική περίοδο αξιοποιώντας στον ιστότοπο [ΠΟ.Θ.Ε.Γ.](#) τη σελίδα [Λογοτεχνικές περιόδοι](#). Είναι όμως δραστηριότητα απαιτητική για την αρχή της σχολικής χρονιάς.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η κατάταξη των κειμένων με βάση το είδος τους και η συλλογή εξωκειμενικών στοιχείων ίσως κουράσει τους αδύνατους μαθητές.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γουρνάς, Γ. 2012. Η αλλαγή μέσα από τη σχέση. Ένα Διεπιστημονικό μοντέλο για την αξιοποίηση της ομάδας στην Εκπαίδευση. Στο *Επιμορφωτικό υλικό, τ. Δ. Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη*, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών», με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 81-90.

http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/ebook-epimorfotes/sxeseis/sxeseis_sxolikh_taxh.pdf

Οδηγός Λογοτεχνίας για Δημοτικό και Γυμνάσιο, Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20-%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%93%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BF.pdf>

Πολέμη-Τοδούλου, Μ. 2012. Διαμορφώνοντας πυξίδα για την αξιοποίηση του άξονα «σχέσεις και ομάδα» στο διδακτικό σχέδιο. Στο *Επιμορφωτικό υλικό, τ. Δ. Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη*, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών», με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 43-52. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/ebook-epimorfotes/sxeseis/sxeseis_sxolikh_taxh.pdf

Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο (Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών)

<http://ebooks.edu.gr/info/newps/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20-%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1/%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1%2C%20%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1%20%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%93%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1%20%E2%80%94%20%CE%93%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BF.pdf>